

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea I Titlul proiectului de act normativ

Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală

Secțiunea a II-a Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Scopul procesului penal îl constituie tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni. Răspunderea penală este realizată în principal prin aplicarea unei pedepse penale. Pentru infracțiunile grave instanța poate aplica, în temeiul legii, pedepse privative de libertate. Scopul aplicării pedepselor este în primul rând prevenirea săvârșirii infracțiunilor. Acest scop se realizează prin puterea exemplului pe care o are executarea pedepsei penale. În lipsa executării pedepselor privative de libertate societatea nu mai este apărată eficient împotriva fenomenului infracțional pentru că în conștiința publicului se naște ideea de impunitate pentru cei care săvârșesc infracțiuni.

Din păcate, în ultimii ani în România justiția penală este pusă sub semnul întrebării de faptul că din ce în ce mai mulți inculpați reușesc să se sustragă de la executarea pedepselor privative de libertate, părăsind țara înaintea rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de condamnare. Astfel, în ciuda faptului că instanțele din România aplică definitiv pedepse privative de libertate pentru infracțiunile mai grave, în ciuda faptului că avem instrumente juridice precum mandatul european de arestare, Decizia-cadru 2002/584/JAI privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre ale Uniunii Europene, Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, dar și instrumentul extrădării în cazul în care persoanele condamnate se află pe teritoriul unui stat din afara uniunii Europene, există din ce în ce mai multe cazuri în care inculpații condamnați la pedepse privative de libertate reușesc să se sustragă de la executarea pedepsei părăsind țara în perioada cuprinsă între data pronunțării soluției în primă instanță și data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de condamnare. Prin invocarea legislației statelor de destinație, de multe ori persoanele condamnate la pedepse privative de libertate reușesc să paralizeze definitiv executarea pedepselor aplicate de instanțele din România. S-au creat de-a lungul timpului adevărate rețele prin care efectele hotărârilor judecătorești de condamnare pronunțate de către instanțele din România sunt anihilate. Această stare de fapt are un efect devastator asupra încrederii pe care cetățenii o au în justiție deoarece aceasta pare neputincioasă

în fața celor care nesocotesc cele mai elementare reguli de conviețuire socială, sfidând întreaga societate românească.

2. Schimbări preconizate

Până la găsirea unei soluții normative la nivel european sau a altor instrumente internaționale, analizând dispozițiile procedurale penale am identificat câteva modificări care ar putea oferi organelor judiciare un instrument în plus cu care să reușească să combată fenomenul îngrijorător al sustragerii de la executarea pedepsei penale.

În primul rând, este important ca în enumerarea scopurilor pentru care se instituie măsurile preventive să fie cuprins, în mod expres, și scopul prevenirii sustragerii de la executarea pedepsei. Precizăm că vechiul Cod de procedură penală cuprindea această prevedere într-o variantă care nu a ridicat probleme de constituționalitate, fiind neclar motivul pentru care, la elaborarea noului Cod de procedură penală, s-a optat pentru eliminarea din text a sintagmei referitoare la sustragerea de la executarea pedepsei.

Conform art. 202 alin. (1) din Codul de procedură penală, *„Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală, de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.”*

În acest sens, propunem introducerea unei noi sintagme în cadrul art. 202, cu următorul conținut: *„Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală, de la judecată sau de la executarea pedepsei ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.”*

De asemenea, considerăm oportun să propunem majorarea duratei pentru care se poate aplica, în faza de judecată, măsura controlului judiciar (și cea a controlului judiciar pe cauțiune) de la 5 la 7 ani. În felul acesta facem încă o diferențiere între măsurile preventive mai puțin intruzive și alte măsuri preventive, mai dure (arestul la domiciliu și arestarea preventivă). Este firesc ca măsurile preventive mai puțin intruzive să poată fi luate pe o durată mai mare decât arestul la domiciliu și arestarea preventivă. Extinderea duratei pentru care poate fi luată măsura preventivă a controlului judiciar (și a celui pe cauțiune) poate fi un instrument util în prevenirea sustragerii de la executarea pedepsei.

Articolul 215¹, alin. (8) are în prezent următorul conținut: *„(8) În cursul judecății în primă instanță, durata totală a controlului judiciar nu poate depăși un termen*

rezonabil și, în nicio situație, nu poate depăși 5 ani de la momentul trimiterii în judecată.” Având în vedere necesitatea punerii în acord a legislației penale cu decizia CCR nr. 79/2018 textul propus este următorul: „(8) În cursul judecătii durata totală a controlului judiciar nu poate depăși un termen rezonabil și, în nicio situație, nu poate depăși 7 ani de la momentul trimiterii în judecată”. Urmează ca durata arestului la domiciliu și a arestării preventive să nu depășească în cursul judecătii durata de 5 ani, deoarece decizia CCR nr. 79/2018 se va impune pentru identitate de rațiune și în cazul măsurii arestului la domiciliu și a arestării preventive. Pentru rigoare gramaticală am înlocuit din text sintagma „în toate cazurile” cu „în nicio situație”.

Propunem ca la art. 223 alin. (1) lit. a) temeiul juridic al arestării preventive să fie suplimentat cu ipoteza în care inculpatul a fugit sau s-a ascuns în scopul de a se sustrage de la executarea pedepsei ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte. Textul urmează a fi completat ca atare.

O altă schimbare preconizată este aceea a adăugării a încă unui temei de arestare preventivă (și arest la domiciliu). Apreciem că se impune adăugarea literei e) la art. 223, cu următorul conținut: „**există suspiciunea rezonabilă că, după stabilirea în primă instanță, în cauză, a unei pedepse cu detențiunea pe viață sau cu închisoarea mai mare de 3 ani, inculpatul se va sustrage de la executarea pedepsei**”. Acesta este un instrument care îi oferă posibilitatea judecătorului de primă instanță și a celui de apel de a lua măsuri preventive în cazul în care se pronunță o pedeapsă cu detențiunea pe viață sau cu închisoarea mai mare de 3 ani, dacă are suspiciuni rezonabile că, față de această condamnare în primă instanță la o pedeapsă privativă de libertate, inculpatul ar putea să se sustragă de la executare. În situația unei astfel de condamnări judecătorul ar trebui să aibă posibilitatea de a institui o măsură preventivă (controlului judiciar, control judiciar pe cauțiune, arest la domiciliu ori arestare preventivă) în scopul prevenirii sustragerii de la executarea pedepsei. Este vorba, bineînțeles, despre judecătorul care judecă în primă instanță sau în apel dosarul în cadrul căruia s-a pronunțat condamnarea în primă instanță.

Ultima modificare pe care o propunem vizează instituirea posibilității luării măsurii preventive odată cu sentința pronunțată în primă instanță. În prezent, judecătorul nu poate lua măsuri preventive în cadrul sentinței. Paradoxal, o poate lua înaintea pronunțării sentinței sau după pronunțare, în temeiul art. 399 alin. (10) Cod procedură penală, dar nu o poate lua odată cu pronunțarea sentinței.

În acest scop, propunem completarea art. 399 alin. (1) astfel: „(1) **Instanța are obligația ca, prin hotărâre, să se pronunțe asupra menținerii, revocării, înlocuirii ori încetării de drept a măsurii preventive dispuse pe parcursul procesului penal cu privire la inculpat și examinează, în funcție de soluția pronunțată, de toate circumstanțele cauzei, de antecedentele penale și de alte împrejurări privitoare la persoana inculpatului, necesitatea luării unei măsuri preventive**”. Pentru a evita eventualele discuții care s-ar putea naște din formularea potrivit căreia instanța este obligată să se pronunțe cu privire la luarea măsurii preventive, putându-se specula că o astfel de

formulare ar induce ideea că ar fi obligatorie luarea măsurii preventive, am optat pentru formularea mai detaliată, sus menționată, din care rezultă că instanța e obligată doar să examineze necesitatea luării unei măsuri preventive, putând, în funcție de circumstanțe, să ia sau să nu ia o măsură preventivă care, apoi va fi verificată periodic, din 60 în 60 de zile de către instanța de apel.

Secțiunea a III-a **Impactul socio-economic al proiectului de act normativ**

1. Impactul macroeconomic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Impactul asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

4. Impactul asupra sarcinilor administrative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

6. Impactul social

Proiectul de act normativ va avea un impact benefic la nivel social, prin creșterea încrederii cetățenilor în sistemul judiciar, în eficacitatea protecției pe care statul o asigură și garantează membrilor societății.

7. Impactul asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Inițiator,
Deputat Ștețian-Cristian ION

Lista susținătorilor
Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind
Codul de procedură penală

NR.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURĂ	PARTID
1	REMUS NEGAI		USR
2.	MOȘTEANU LIVIU IOHANE		USR
3	LAZAR Ion Marian		USR
4	BOTEZ MIHAIL-CĂTĂLIN		USR
5	ARAU AMBROZIE-IRINEU		USR
6	VLAD SERGIU COSMIN		USR
7	LAZAR TEODOR		USR
8	SPĂTARIU E. GÂMBIȚA		USR
9.	CRISTIAN GHITA		USR
10.	Teodoru Bechiacimin		USR.
11.	VICOL COSTEL		USR.
12.	Gyarmut Ungurmona		USR
13	Bodea Marius		USR
14	ARIAN WIENER		USR
15	RADU CIOREȘI		USR
16	VICTOR ILIE		USR
17	BLAGA DANIEL		USR
18.	Bos Virgil Marius		USR
19.	MOLNAR RADU-IULIAN		USR
20	ȘINICA SILVIA-MONICA		USR
21	APOSTOL ALIN		USR
22	ANDREI MARIUS MIFFODU		USR
23	DIANA BUCOIANU		USR
24	Dan Barna		USR
25	Jurion Dupai		USR

Lista susținătorilor
Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind
Codul de procedură penală

26	CRISTIAN DRULĂ	USR
27	PRUNA CĂSTINA	USR
28	SEBASTIAN CERNIC	USR
29	ȘTEFAN IULIAN IOHANCU	USR
30	HANGAN TOLYANNA	USR
31	NEAGU DENISA - ELENA	USR
32	Radu Mircea	USR
33	CRISTI BOBIA	USR
34	COSETTE CHICHIRAN	USR
35	Badea Mihai Alexandru	USR
36	DRAGĂ ANDREI IULIAN	USR
37	IANA ȘTIUȚĂ	USR
38	PAVULE ȘTEFAN	USR
39	RAOUL TRIFAN	USR
40	EUGEN TERENTE	USR
41	BORDEI CRISTIAN	USR
42	IULIAN DAN	USR
43	ROBERT ANDREI	USR
44	OPRIȘAN RUDOL	USR
45	BRIAN CRISTIAN	USR
46	Diana Stoica	USR
47	CRISTIAN SEISLER	USR

[illegible]